

## Maa- ja metsätalousvaliokunta

**Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sekä tiedonannosta Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle (luonnonmukainen tuotanto)**

Suurelle valiokunnalle

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sekä tiedonannosta Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle (luonnonmukainen tuotanto) (U 21/2014 vp): Maa- ja metsätalousvaliokuntaan on saapunut jatkokirjelmä UJ 21/2015 vp — U 21/2014 vp mahdollisia toimenpiteitä varten.

#### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Tero Tolonen, maa- ja metsätalousministeriö
- ylitarkastaja Sampsa Heinonen, Elintarviketurvallisuusvirasto
- puheenjohtaja Pauli Talvitie, Luomuliitto ry

### VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ / JATKOKIRJELMÄ

#### *Ehdotus*

***Neuvoston yleisnäkemyksen (asiakirja 9750/1/15 REV 1) keskeinen sisältö verrattuna komission alkuperäiseen ehdotukseen***

Neuvoston yleisnäkemyks on kehittynyt huomattavasti verrattuna komission alkuperäiseen ehdotukseen, kun sitä on täydennetty voimassa olevan lainsäädännön säännöksillä. Merkittävimmät muutokset koskevat voimassa olevan lainsäädännön mukaisten tuotantosääntöjä koskevien poikkeusten palauttamista ehdotukseen ja delegoidun säädösvallan käytön huomattavaa rajoittamista sekä sen korvaamista tarkkarajaisilla valtuuksilla antaa täytäntöönpanosäädöksiä. Poikkeukset koskevat muun kuin luonnonmukaisesti tuotetun siemenen ja muun lisäysaineiston käyttöä, tavanomaisesti tuotetun eläinaineksen käyttöä, maan ja eläinten siirtymävaihetta koskevia erityisiä

## **Valiokunnan lausunto MmVL 10/2015 vp**

sääntöjä sekä mahdollisuutta jakaa luomutila tavanomaiseen ja luonnonmukaisesti hoidettuun yksikköön.

Yleisnäkemyksestä on useasta kohdin poistettu valtuudet säädösvallan delegointiin ja niitä koskevien säännösten sisältö on ehdotettu annettavaksi täytäntöönpanoasetuksin. Säädösvallan siirron kesto on rajattu viiteen vuoteen asetuksen soveltamisesta. Yleisnäkemyksessä vain keskeisin osa tuotantosäännöistä on kirjoitettu perusasetukseen tai sen liitteisiin ja suurin osa tuotantosäännöistä ehdotetaan annettavaksi myöhemmin täytäntöönpanoasetuksin. Näitä olisivat muun muassa kotieläinrakennuksia ja ulkoalueita koskevat tilavaatimukset. Yleisnäkemyksessä asetuksen soveltamisalaa on selkeytetty ja täydennetty liitteellä I, jossa tietyt yksittäisiä tuotteita on mainittu. Yleisnäkemyksen mukaan komissio voisi lisätä asetuksen soveltamisalaan maataloustuotantoon läheisesti liittyviä tuotteita delegoiduin säädöksin (2 artikla).

Valvontaa koskevat erityiset säännökset on siirretty virallista valvontaa koskevasta asetusehdotuksesta luonnonmukaista tuotantoa koskevaan asetukseen. Ne vastaavat pääosin voimassa olevan lainsäädännön vaatimuksia. Lisäksi ne mahdollistavat vähäriskisten toimijoiden osalta nykyistä joustavamman riskiperusteisen valvonnan, mikä on Suomen tavoitteiden mukaista. Virallista valvontaa koskevan asetuksen muut vaatimukset koskisivat edelleen myös luonnonmukaisen tuotannon valvonnan järjestämistä.

Yleisnäkemyksen mukaan kauppajärjestelmää mukautettaisiin, jotta EU:n ja kolmansien maiden luonnonmukaisen alan toimijoilla olisi yhtäläisemmät toimintaedellytykset ja jotta kuluttajien luottamus saadaan varmistettua. Mahdollisuus tehdä kolmansien maiden kanssa vastaavuussopimuksia säilytetään, mutta yksipuolisen vastaavuuden järjestelmä poistettaisiin asteittain. Tarkastuslaitosten hyväksynnän suhteen ehdotetaan siirryttävän vähitellen säännösten noudattamista koskevaan järjestelmään (siirtymäsäännös vuoteen 2023 saakka) (31 artikla).

Yleisnäkemyksen mukaan jäsenvaltiot voivat jättää tietyt vähittäiskaupat erityisen valvonnan ulkopuolelle, mikä vastaa voimassa olevan lainsäädännön vaatimuksia (24 artikla).

Kiellettyjen aineiden jäämien kynnsarvoa koskeva säännös (20 artikla) on yleisnäkemyksessä poistettu ja kiellettyjen aineiden ja tuotteiden mahdollisten esiintymien vaatimat menettelyt on siirretty valvontaa koskeviin säännöksiin (26e artikla). Kansallisia kynnsarvoja koskevia säännöksiä varten on lisätty siirtymäsäännös vuoden 2020 loppuun saakka.

Edellä esitetyn lisäksi yleisnäkemyksessä on hyväksytty tuotantomäärien tilastointia koskevan tiedonkeruun velvoite kaikille toimijoille (33 artikla). Yleisnäkemyksessä on myös tarkennettu ryhmäsertifioinnin kohteena olevien toimijoiden määritelmää ja rajausta (3 ja 26 artiklat). Yleisnäkemyksessä on poistettu yritysten ympäristöjärjestelmää koskeva vaatimus (7 artikla).

### ***Euroopan parlamentin maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan mietintö (A8-0211/2015) (Merkittävimmät muutosehdotukset)***

Valiokunnan ehdotuksen mukaan asetuksen liitteisiin kirjoitettujen tuotantosääntöjen tulisi olla osa perusasetusta ja niiden muutokset tehtäisiin yhteispäätösmenettelyssä tai niitä täydennettäisiin delegoiduilla säädöksillä. Näitä olisivat muun muassa kotieläinrakennuksia ja ulkoalueita

## **Valiokunnan lausunto MmVL 10/2015 vp**

koskevat tilavaatimukset. Valiokunta ehdottaa voimassa olevan lainsäädännön mukaisten tuotantosääntöjä koskevien poikkeusten palauttamista ehdotukseen ja delegoidun säädösvallan käytön huomattavaa lisäämistä. Poikkeukset koskevat muun kuin luonnonmukaisesti tuotetun siemenen ja muun lisäysaineiston käyttöä, tavanomaisesti tuotetun eläinaineksen käyttöä, maan ja eläinten siirtymävaihetta koskevia erityisistä sääntöjä sekä mahdollisuutta jakaa luomutila tavanomaiseen ja luonnonmukaisesti hoidettuun yksikköön. Valiokunta ehdottaa lisäksi, että jäsenvaltioiden viranomaisilla olisi mahdollisuus poiketa tuotantosäännöistä tapauskohtaisesti.

Valiokunta ehdottaa, että asetuksen soveltamisalasta päätetään yhteispäätösmenettelyssä. Viitaukset soveltamisalaa tarkentavaan liitteeseen I on poistettu ja sen sisältämä tuoteluettelo poikkeaa neuvoston yleisnäkemyksestä. Valiokunta ehdottaa myös asetuksen soveltamisalan ulottamista koskemaan suurkeittiötoimintaa. Valiokunta ehdottaa nykyisen kaltaista valvontajärjestelmää, jossa jokaista toimijaa valvotaan fyysisesti vähintään kerran vuodessa. Valvonnasta vapautettaisiin vain pienet vähittäiskaupat, jotka myyvät vähäisessä määrin ennalta pakattuna tuotteita tai pakkaamattomia tuotteita.

Valiokunta ei ehdota tietyn raja-arvon asettamista kielletyille aineille, mutta se rajoittaisi esiintymistä koskevat menettelyt koskemaan vain kasvinsuojeluaineita. Valiokunta ehdottaa, että tulisi perustaa EU-tason ja kansallisia tietokantoja, joihin kirjattaisiin löydöt kielletyistä aineista ja tuotteista. Lisäksi valiokunta ehdottaa yksityiskohtaista luetteloa ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä.

Valiokunnan ehdotus tuontijärjestelmästä vastaa pääpiirteissään komission ehdotusta. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että komissio saisi valtuudet tietyissä tapauksissa säätää delegoiduilla asetuksilla siitä, mitä luomutuotteita tietyistä kolmansista maista voidaan tuoda. Tilan rehuomavaraisuusasteen kehittämiseksi valiokunta ehdottaa tarkistuksia säännöksiin, jotka liittyvät rehujen käyttöön. Mikäli tilalta ei ole saatavissa riittävästi luonnonmukaisesti tuotettua rehua, sitä voitaisiin tuoda enintään 150 kilometrin etäisyydeltä.

Valiokunta ehdottaa komissiota perustamaan tarpeelliset hallinnolliset rakenteet paremman toimeenpanon ja paremman harmonisoinnin aikaansaamiseksi erityisesti valvonnan sekä eurooppalaisen luonnonmukaisen tuotannon toimintaohjelman seurannan ja koordinaation osalta (EU Organic Agency). Edellä esitettyjen lisäksi valiokunta ehdottaa tuotantomäärien tilastointia koskevan tiedonkeruun toteuttamista EU:n tilasto-ohjelman puitteissa, muutoksia ryhmäsertifioinnin kohteena olevien toimijoiden määritelmään ja rajaukseen sekä nanomateriaalien kieltämistä luomuelintarvikkeissa.

### ***Valtioneuvoston kanta***

Valtioneuvosto kannattaa neuvostossa saavutettua yleisnäkemystä, sillä Suomen keskeiset tavoitteet on siinä saatu huomioiduiksi, muun muassa voimassa olevaan lainsäädäntöön sisältyvien kasvien lisäysaineistoon ja eläinainekseen liittyvien poikkeuksien osalta. Myös tilojen jakaminen luonnonmukaiseen ja tavanomaiseen tuotantoon olisi edelleen mahdollista. Yleisnäkemyksessä keskeiset tuotantosäännöt on sisällytetty perusasetukseen ja komission toimivalta rajattu täytäntöönpanosäädösten osalta, mikä on Suomen tavoitteiden mukaista.

## **Valiokunnan lausunto MmVL 10/2015 vp**

Suomen tavoitteiden kannalta tärkeitä ovat yleisnäkemykseen hyväksytty periaate riskiperusteisesta valvonnasta ja vähittäiskaupan valvontaa koskeva poikkeus. Valvontaa koskevat säännökset ovat selkeytyneet ja antavat Suomen tavoitteleman mahdollisuuden toteuttaa riskiperusteista valvontaa ja vähentää fyysisiä tarkastuskäyntejä vähäriskisten toimijoiden osalta. Tältä osin myös hallinnollista taakkaa voidaan saada vähennettyä.

Valtioneuvosto tavoitteita lainsäädännön yksinkertaistamisen osalta ei kuitenkaan ole saavutettu. Valtioneuvosto on tukenut puheenjohtajavaltio Luxemburgia kolmikantaneuvottelujen käynnistämässä neuvoston yleisnäkemyksen pohjalta, jotta asian käsittelyssä edetään.

### **VALIOKUNNAN PERUSTELUT**

Valiokunta viittaa asiasta aiemmin antamaansa lausuntoon (MmVL 30/2014 vp) ja uudistaa siinä esittämänsä kannanotot. Valiokunta toteaa, että Suomi on ollut valmistelutyössä aloitteellinen ja aktiivinen edistämällä luomulainsäädäntöön muutoksia, jotka mahdollistaisivat fyysisten tarkastuskäyntien vähentämisen vähäriskisten luomutoimijoiden osalta. Toisaalta tavoitteita lainsäädännön yksinkertaistamisesta sekä byrokratian vähentämisestä ja hallinnoinnista ei ole kuitenkaan saavutettu. Valiokunta pitää täysin välttämättömänä jatkaa työtä säännösten yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Valiokunta toteaa, että lähtökohta riskiperusteisesta valvonnasta sisältyi Euroopan komission alkuperäiseen ehdotukseen ja neuvosto hyväksyi sen omassa yleisnäkemyksessään. Euroopan parlamentin maa- ja metsätalouden kehittämisen valiokunta on kuitenkin ehdottanut, että myös jatkossa käytössä olisi nykyisen kaltainen raskas valvontajärjestelmä, jossa lähes kaikkia toimijoita tarkastettaisiin paikan päällä vähintään kerran vuodessa. Parlamentin valiokunta ehdottaa lisäksi, että luomuun liittyvät tarkastukset ulotettaisiin myös vähittäiskauppaan. Tähän saakka vähittäiskauppa on voitu vapauttaa kansallisella lainsäädännöllä valvontajärjestelmään kuulumisesta. Valiokunta korostaa sitä, ettei Euroopan parlamentin ehdotuksia tule tältä osin hyväksyä.

Valiokunnan arvion mukaan tarkastuksia tulee tehdä riskiperusteisesti lainsäädännön keskeisten tavoitteiden saavuttamiseksi eli kuluttajien luottamuksen turvaamiseksi ja toimijoiden välisen reilun kilpailun mahdollistamiseksi. Valiokunta huomauttaa, että uudistuksen alkuperäisenä tavoitteena on ollut poistaa kestävä kasvun esteitä, taata reilu kilpailutilanne tuottajille ja jalostajille sekä ylläpitää kuluttajien luottamusta luomutuotantoon. Suomen tapauksessa tämän tulee muun muassa tarkoittaa nykyistä vähempää määrää tarkastuksia toimijoille ja keveämpää hallinnollista taakkaa ilman, että lainsäädännön tavoitteet vaarantuisivat.

Riskiperusteisuus toimintatapana luomuvalvonnassa tarkoittaa käytännössä sitä, että joitakin toimijoita tarkastetaan tarvittaessa ja parhaaseen tietoon perustuen nykyistä enemmän, mutta suurinta osaa tarkastetaan jatkossa puolestaan vähemmän. Uusi toimintatapa, jossa ei vaadittaisi rutiininomaisesti fyysisiä tarkastuskäyntejä joka vuosi, mahdollistaisi nykyistä paremmin myös sähköisten järjestelmien hyödyntämisen. Jo tällä hetkellä tarkastukset kohdistuvat yhä enemmän asiakirjoihin, joiden esittäminen tarkastajalle onnistuu sähköisesti samalla tavoin kuin paikan päälläkin. Valiokunta toteaa, että riskiperusteinen valvonta tehostaa valvontaa mahdollistamalla resurssien kohdentamisen korkeamman riskin toimijoihin ja vähentämällä tarpeetonta valvontaa.

## Valiokunnan lausunto MmVL 10/2015 vp

Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota myös suomalaiseen luomukasvihuonetuotantoon. Asetusluonnokseen nyt sisältyvä termi "maaperään sidottu kasvien viljely" tarkoittanee elävässä maaperässä tapahtuvaa tuotantoa, kuten kivennäismaan sekoittamista ja/tai lannoittamista materiaaleilla ja tuotteilla, jotka ovat sallittuja luomutuotannossa ja jotka ovat yhteydessä maapohjaan ja kallioperään. Suomessa luomukasvihuonetuotanto perustuu sen sijaan vanhaan viljelytraditioon, jossa on käytetty kylmästä pohjamaasta eristettyjä kompostipenkkejä, jotka eivät ole yhteydessä suoraan maapohjaan. Kompostipenkeissä on kasvatettu kasvihuonekasveja ympäri vuoden. Tällä menetelmällä ruokaa on pystytty tuottamaan myös niinä vuodenaikoina, jolloin maapohjainen viljely ei pohjoisen ilmaston vuoksi ole ollut mahdollista. Valiokunta korostaa, että esitetystä muodostaan ehdotus tekee erityisesti luomutuotantoin ja -kurkun viljelyn mahdolliseksi Suomessa ja samalla alentaa merkittävästi luomutuotteiden tarjontaa ja ruokaomavaraisuutta. Valiokunta pitää täysin välttämättömänä muuttaa ehdotusta tältä osin asian jatkovalmistelussa ja huolehtia viljelyn jatkamisen mahdollistavista tulkinnoista myös lainsäädännön täytäntöönpanon yhteydessä.

Valiokunta vastustaa myös Euroopan parlamentin maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan mietintöön sisältyvää ehdotusta siitä, että jos omalta tilalta ei olisi saatavissa riittävästi luonnonmukaisesti tuotettua rehua, sitä voitaisiin tuoda enintään 150 kilometrin etäisyydeltä. Valiokunta katsoo, että ehdotettu kilometrimäärä ei sovi pitkien välimatkojen Suomeen ja se vaikeuttaisi tarpeettomasti luomukotieläintilojen ja luomuviljanviljelijöiden yhteistyötä. Ongelmia tulisi myös säilörehu- ja heinäkaupassa, etenkin jos kasvukausi olisi tämän vuoden kaltainen. Suomessa kotieläintalous ja kasvinviljely myös luomutuotannossa ovat eriytyneet eri vyöhykkeille; etelässä tuotetaan esimerkiksi valkuaiskasveja, joita taas pohjoisemmilla alueilla tarvitaan maidon tuotannossa. Valiokunta pitääkin edellä todettuun viitaten täysin välttämättömänä, ettei asetuksessa kuljetuksille määritellä mitään kilometrirajaa.

## VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

*että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.*

Helsingissä 8.12.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jari Leppä kesk  
varapuheenjohtaja Reijo Hongisto ps  
jäsen Pertti Hakanen kesk  
jäsen Teuvo Hakkarainen ps  
jäsen Hanna Halmeenpää vihr  
jäsen Lasse Hautala kesk  
jäsen Anne Kalmari kesk  
jäsen Susanna Koski kok

## **Valiokunnan lausunto MmVL 10/2015 vp**

jäsen Kari Kulmala ps  
jäsen Mats Löfström r (osittain)  
jäsen Tytti Tuppurainen sd  
jäsen Harry Wallin sd  
jäsen Eerikki Viljanen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Jaakko Autio